Lausunto valtiovarainvaliokunnan verojaostolle hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi tuloverolain 119 ja 124 §:n sekä rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain 7 ja 15 §:n muuttamisesta (HE 151/2026)

Valtioneuvosto on tehnyt esityksen tuloverolain 119 § ja 124 § muuttamisesta sekä rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain 7 § ja 15 § muuttamisesta (seuraavassa: lakiesitys). Tuloverolain 119 § muutos laajentaa aiemmin syntyneisiin elinkeinotoiminnan ja maatalouden tappioihin kohdistuvaa verovähennysoikeutta. Tuloverolain 124 § muutoksella alennetaan yhteisöverokantaa 20 prosentista 18 prosenttiin. Rajoitetusti verovelvollisia koskevan lain muutoksilla alennettu 18 prosentin verokanta kohdistetaan myös rajoitetusti verovelvollisiin yhteisöihin. Staattisesti arvioiden yhteisöverokannan alennus vähentäisi lakiesityksen mukaan verotuloja noin 841 miljoonalla eurolla. Lakiesityksessä esitettyjen arvioiden mukaan sen kaksi muuta pääkohtaa olisivat fiskaalisilta vaikutuksiltaan vähäisempiä, sillä sen mukaan tuloverolain 119 § muutos vähentäisi valtion verotuloja pitkällä tähtäimellä noin 100 miljoonalla eurolla ja rajoitetusti verovelvollisten verotukseen kohdistuva muutos noin 2 miljoonalla eurolla.

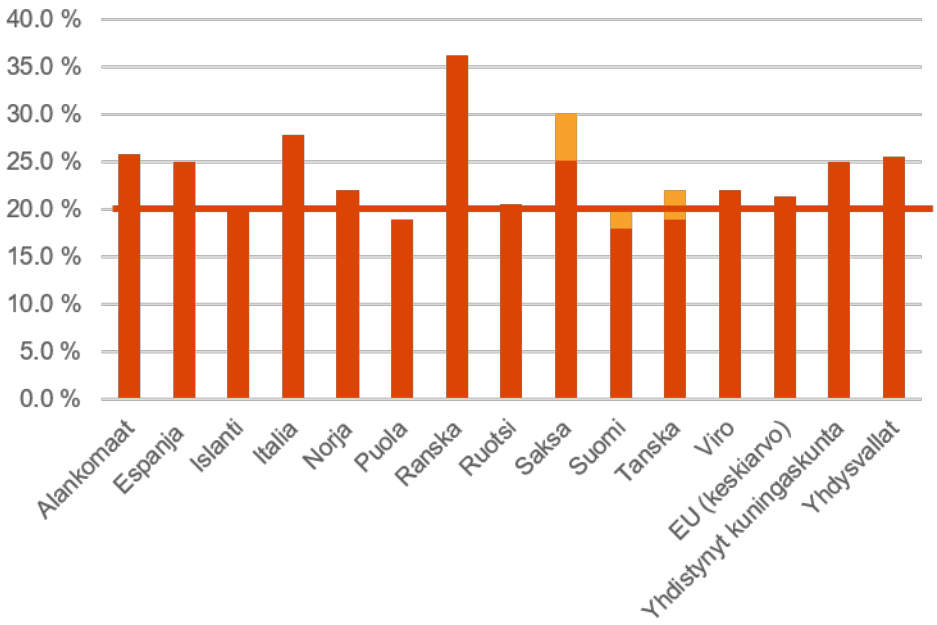
Suomen nykyinen yhteisöverokanta on alhaisempi useimpiin relevantteihin verrokkimaihin verrattuna, eikä Suomessa yrityksiin kohdistuvaa verotusta voida pitää poikkeuksellisen korkeana myöskään esimerkiksi keskimääräisellä efektiivisellä veroasteella arvioituna. Staattisen laskelman mukaisen verotulojen menetyksen voisi pitkällä tähtäimellä osin korvata lisääntyneiden investointien tuottama verotulojen kasvu, mutta lakiesityksessä esitetyn arvion mukaan tällainen vaikutus jäisi noin 34–46 prosenttiin verotulojen menetyksestä. Lisäksi lakiesitys kiihdyttäisi toteutuessaan lyhyellä tähtäimellä julkisen sektorin jo ennestään nopeaa velkaantumista ja vaikeuttaisi Euroopan Unionin talouden ohjausjärjestelmän Suomelta edellyttämän nettomenouran noudattamista.

Suomen yhteisöverokanta on jo nyt relevantteihin verrokkimaihin suhteutettuna kilpailukykyinen

Kuvio 1 esittää vuoden 2026 yhteisöverokantoja pohjoismaissa, Virossa, Euroopan Unionin kuudessa suurimmassa taloudessa ja Euroopan Unionissa keskimäärin sekä Yhdysvalloissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Kuviossa näkyviin relevantteihin verrokkimaihin verrattuna Suomen nykyinen yhteisöverokanta (20 prosenttia) on toiseksi alhaisin, ja niistä vain Puolassa on Suomea alhaisempi yhteisöverokanta (19 prosenttia). Yhteisöverokanta on Suomen kanssa samansuuruinen vain Islannissa. Suomen yhteisöverokanta on myös alhaisempi kuin EU-maiden keskimääräinen yhteisöverokanta (21,8 prosenttia). EU-maiden joukossa yhteisöverokanta on Suomen nykyistä yhteisöprosenttia alhaisempi Puolan lisäksi vain Bulgariassa, Irlannissa, Kroatiassa, Kyproksella, Liettuassa, Romaniassa ja Unkarissa.

Työn ja talouden tutkimus LABORE
Arkadiankatu 7 (Economicum)
00100 Helsinki
Puh. 040 940 1940
etunimi.sukunimi@labore.fi

Suomen lisäksi myös kaksi Suomelle tärkeää verrokkimaata – Saksa ja Tanska – suunnittelevat yhteisöveron alentamista. Tanskan nykyisen hallituksen ohjelmassa esitetään yhteisöveron alentamista yhteensä kolmella prosentilla kolmen vuoden kuluessa (Regering Mette Frederiksen III, 2026) Saksan liittotasavallan nykyisten hallituspuolueiden koalitiosopimuksessa esitetään, että yhteisöveroa alennettaisiin asteittain yhteensä viidellä prosentilla vuodesta 2028 alkaen (CDU CSU und SPD, 2025). Saksan veronalennuksen toteutuminen on epävarmempaa kuin Tanskan, sillä suunniteltu veronalennus ajoittuisi suurimmalta osin seuraavien liittopäivävaalien jälkeiseen aikaan. Jos uudistukset toteutuvat, Tanskan yhteisöverokanta on yhden prosenttiyksikön Suomen yhteisöverokantaa alempi, mutta Saksassa yhteisöverokanta on edelleen oleellisesti korkeampi kuin Suomessa. Kuten kuviosta 1 nähdään, Suomen nykyistä yhteisöverokantaa voidaan pitää kilpailukykyisenä myös em. uudistusten jälkeen.

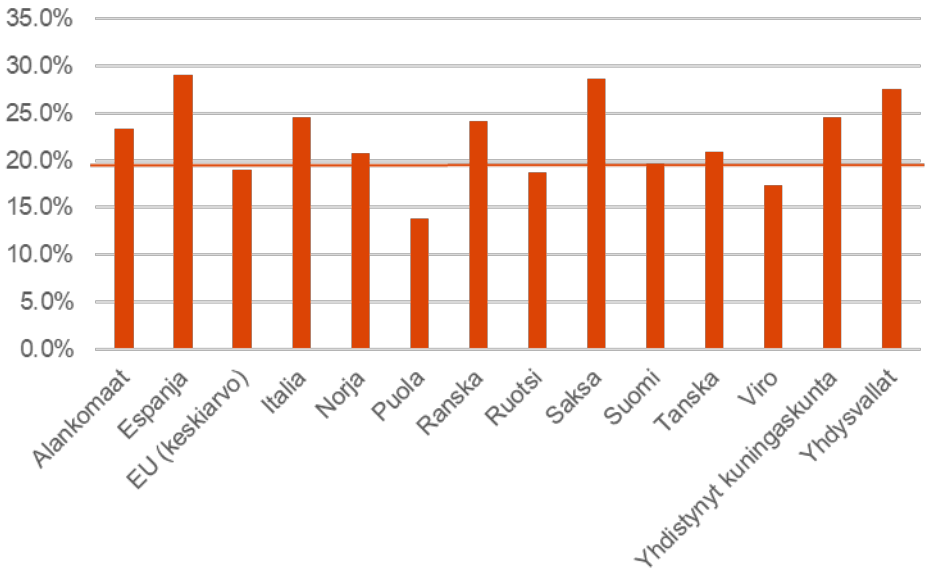
Kuvio 1. *Yhteisöverokanta pohjoismaissa, Virossa, Euroopan Unionin kuudessa suurimmassa taloudessa, Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Yhdysvalloissa sekä Euroopan unionin keskimääräinen yhteisöverokanta vuonna 2026. Lähde: Corporate Tax Income Database (OECD). Saksan, Suomen ja Tanskan kohdalla pylväiden keltainen osa esittää suunniteltujen veronalennusten vaikutusta yhteisöveroprosenttiin.*

Lakiesityksessä yritysverotuksen tasoa tarkastellaan myös *keskimäärisen efektiivisen veroasteen* (EART) avulla, ja sen mittarina käytetään ZEW-tutkimuslaitoksen raportoimia, yrityksiin keskimäärin kohdistuvan verotuksen suuruutta kuvaavan *Mannheimin veroindeksin* arvoja (https://www.zew.de/en/mannheim-tax-index). Kuvio 2 esittää indeksin arvoa vuonna 2025 kuvion 1 maajoukossa lukuun ottamatta Islantia, jonka tiedot puuttuvat ZEW-tutkimuslaitoksen tietokannasta.

Suomen tapauksessa veroindeksin arvo on 19,6 prosenttia, joka on lähellä Euroopan Unionin keskiarvoa (19,0 prosenttia) mutta jonkin verran sitä suurempi. Kuvion 2 maista indeksin arvo on Suomen indeksilukua pienempi Ruotsissa, Virossa ja Puolassa. Kuvioista 1 ja 2 havaitaan myös, että

Työn ja talouden tutkimus LABORE
Arkadiankatu 7 (Economicum)
00100 Helsinki
Puh. 040 940 1940
etunimi.sukunimi@labore.fi

Yhdysvalloissa yrityksiin kohdistuva verotus on kummallakin indikaattorilla arvioituna (yhteisöverokanta 25,53 prosenttia ja Mannheimin veroindeksi 27,5 prosenttia) korkeampaa kuin Suomessa. Tästä huolimatta Yhdysvaltojen keskimääräinen talouskasvu finanssikriisin jälkeisenä aikana vuosina 2010-2025 on ollut huomattavan nopeaa (keskimäärin 2,4 prosenttia) sekä Suomeen (keskimäärin 0,7 prosenttia) että Euroopan Unioniin (keskimäärin 1,4 prosenttia) verrattuna.

Kuvio 2. *Yritysten keskimääräistä efektiivistä veroastetta kuvaavan Mannheimin veroindeksin arvo Islantia lukuun ottamatta pohjoismaissa, Virossa, Euroopan Unionin kuudessa suurimmassa taloudessa, Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Yhdysvalloissa sekä keskimäärin Euroopan unionissa vuonna 2025. Lähde: ZEW.*

Yhteisöveron alennus kiihdyttää velkaantumista ja vaikeuttaa Suomelta vaaditulla nettomenouran noudattamista

Esityksen mukaan yhteisöverokannan alennus vähentäisi staattisesti arvioiden verotuloja noin 841 miljoonalla eurolla. Kuten esitys toteaa, tutkimuskirjallisuudessa esitetyt arviot tällaisen veronalennuksen pitkän tähtäimen dynaamisista vaikutuksista vaihtelevat huomattavasti. Esityksessä arvioidaan, että alennuksen pitkän tähtäimen itserahoitusaste olisi noin 34-46 prosenttia. Ehdotettua yhteisöveron alennusta on tarkasteltu myös VM:n vuosi sitten puoliväliriihen yhteydessä esittämässä muistiossa (Valtiovarainministeriö, 2025). Siinä yhteisöveron alennuksen omarahoitusosuudeksi arvioitiin 60 prosenttia. Vaikka veronalennus lisäisisikin yritysten kannusteita investointeihin, tätä kautta saavutettava verotulojen kasvu ei siis hallituksen tai VM:n omienkaan arvioiden mukaan riittäisi korvaamaan veronalennuksen aiheuttamaa välitöntä verotulojen menetystä.

Työn ja talouden tutkimus LABORE
Arkadiankatu 7 (Economicum)
00100 Helsinki
Puh. 040 940 1940
etunimi.sukunimi@labore.fi

Veronalennuksista investointien mahdollisen lisääntymisen kautta saavutettava hyöty ilmenee vasta pitkällä tähtäimellä. Ennen myönteisten vaikutusten ilmenemistä toteutuva velkaantuminen on taloudellinen tappio, joka tulisi huomioida päätösten järkevyyttä analysoitaessa. Valtiovarainministeriön kesäkuussa julkaiseman kesän 2026 talousennusteen (Valtiovarainministeriö, 2026c) mukaan julkinen talous velkaantuu tällä hetkellä nopeasti. Ennusteen mukaan EDP-velkasuhde kasvaa kuluvana vuonna 2,2 prosenttiyksiköllä 90,7 prosenttiin, ja vuonna 2030 se olisi jo miltei sata prosenttia. Nykyisessä tilanteessa tilapäisenkin lisävelkaantumisen haitat ovat poikkeuksellisen suuria, koska valtion velkaantuessa nopeasti valtionvelkakirjojen korot ovat poikkeuksellisen korkealla tasolla ja velkaantumista kiihdyttävät päätökset saattavat nostaa niitä edelleen.

Euroopan Unionin neuvosto asetti Suomen liiallisen alijäämän menettelyyn 12. tammikuuta 2026 (Council of the European Union, 2026). Tällöin Suomelle asetettiin *korjaava nettomenopolku*, joka määrää maksimiarvot nettomenojen prosentuaaliselle kasvulle vuosiksi 2026-2028 sekä kumulatiivisesti vuodesta 2024 alkaen. Nettomenopolun noudattamista valvotaan *valvontatilin* avulla. Sille kirjataan vuosittaiset poikkeamat ja kumulatiiviset poikkeamat korjaavalta nettomenopolulta osuuksina bruttokansantuotteesta.

Suomeen sovelletaan myös *kansallista poikkeuslauseketta*. Jos sitä ei olisi, Suomelta edellytettäisiin, että valvontatilin kumulatiiviset arvot säilyisivät kunakin vuonna negatiivisina tai enintään nollan suuruisina. Kansallinen poikkeuslauseke kuitenkin oikeuttaa Suomen ylittämään nettomenojen kasvun maksimiarvon puolustusmenojen vuoden 2021 tasoon verrattua kasvua vastaavalla summalla mutta kuitenkin enintään 1,5 prosentilla Suomen bruttokansantuotteesta (Euroopan unionin neuvosto, 2025).

Valtiovarainministeriön laatimassa *Suomen edistymisraportissa* (Valtiovarainministeriö, 2026b) esitetään ennuste, jonka mukaan puolustusmenojen kasvu vuoteen 2021 verrattuna olisi BKT:hen suhteutettuna 1,5 % vuonna 2026, 1,6 % vuonna 2027 ja 1,7 % vuonna 2028. Käytännössä poikkeuslauseke siis merkitsee, että kukin valvontatilin arvoista saa olla 1,5 prosenttiyksikön verran nollaa suurempi. Suomen edistysraportti sisältääkin *laajennetun korjaavan valvontatilin*, jossa valvontatilin kumuloituneista poikkeamista on vähennetty 1,5 prosenttiyksikköä. Kansallisen poikkeuslausekkeen huomioon ottaen korjaavan nettomenopolun noudattaminen edellyttää, että tämän tilin arvot eivät ole positiivisia.

Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan kuluvana vuonna laajennetulla korjaavalle valvontatilille kirjattava arvo olisi kuluvana vuonna -0,7 prosenttia ja ensi vuonna +0,2 prosenttia. Toisin sanoen laajennetun korjaavan valvontatilin kumuloituneen poikkeaman arvioidaan olevan negatiivinen ja siis EU:n vaatimusten mukainen kuluvana vuonna, mutta positiivinen ensi vuonna. Myös julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2027-2030 (Valtiovarainministeriö, 2026a) esitetään ennuste, jonka mukaan Suomi noudattaisi korjaavaa nettomenopolkua kuluvana vuonna mutta poikkeaisi siltä vuonna 2027.

EU:n talouden ohjausjärjestelmän mukaiset nettomenot ovat julkisen sektorin menoja, joista on vähennetty mm. harkinnanvaraiset tulopuolen toimenpiteet (Euroopan parlamentti ja neuvosto, 2024). Toisin sanoen tuloja kasvattavat politiikkatoimet, kuten veronkorotukset, alentavat nettomenoja ja veronalennukset vastaavasti kasvattavat niitä. Esimerkiksi yhteisöveron alennuksen arvioitu välitön vaikutus, 841 miljoonaa, kasvattaa Suomen nettomenoja vastaavalla summalla, eli noin 0,3 prosentilla bruttokansantuotteesta, ja valtiovarainministeriön ennusteen toteutuessa yhteisöveron alennuksen peruminen riittäisi muuttamaan Suomen nettomenokehityksen ensi vuonna

Suomen liiallisen alijäämän menettelyn mukaisen nettomenorajoitteen mukaiseksi. Myös Suomen tämänhetkiseen liialliseen alijäämän menettelyyn perustuvat velkaantumisen rajoitteet ovat siis syy suhtautua yhteisöveron alennukseen nykyisessä tilanteessa kriittisesti.

Helsingissä 16. syyskuuta 2026

Ilkka Kiema
tutkimusohjaaja
Työn ja talouden tutkimus LABORE

Mika Maliranta
johtaja
Työn ja talouden tutkimus LABORE

Viitteet

CDU CSU und SPD. (2025). *Verantwortung für Deutschland. Koalitionsvertrag zwischen CDU, CSU und SPD* (https://www.cdu.de/downloads/koalitionsvertrag-2025/).

Council of the European Union. (2026). *Council recommendation with a view to bringing an end to the situation of an excessive deficit in Finland* (Brussels, 12 January 2026).

Euroopan parlamentti ja neuvosto. (2024). *Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1263, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta* (2024/1263).

Euroopan unionin neuvosto. (2025). *Neuvoston suositus, annettu 8 päivänä heinäkuuta 2025, neuvoston Suomelle asetuksen (EU) 2024/1263 nojalla asettamista nettomenojen enimmäiskasvuprosenteista poikkeamisen sallimisesta (kansallisen poikkeuslausekkeen aktivointi)* (C/2025/3966).

Regering Mette Frederiksen III. (2026). *Det politiske grundlag for firkløverregeringen* (Statsministeriet, Denmark).

Valtiovarainministeriö. (2025). *Hallituksen puoliväliriihen toimenpidekokonaisuuden vaikutuslaskelmista* (VM 30.4.2025, muistio.).

Valtiovarainministeriö. (2026a). *Julkisen talouden suunnitelma 2027–2030* (Valtiovarainministeriön julkaisuja 2026:17).

Valtiovarainministeriö. (2026b). *Suomen edistymisraportti 2026* (Valtiovarainministeriön julkaisuja 2026:16).

Valtiovarainministeriö. (2026c). *Taloudellinen katsaus. Kesä 2026* (Valtiovarainministeriön julkaisuja 2026:25).